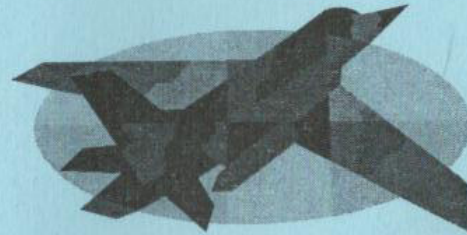

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

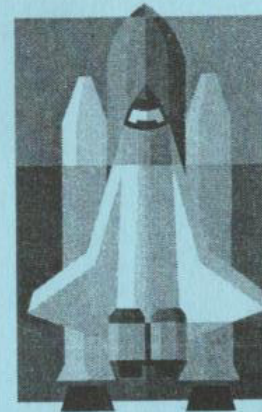

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)

© Національний авіаційний
університет, 2008

ряд отличительных признаков программ «второго рождения», проявляющихся в нескольких планах человеческой жизни: взаимосвязь с мощными эмоциональными конфликтами, особенно в родовой или семейной истории; определенный тип личностного запроса — стремление понять себя и готовность раскрыться навстречу себе и своим близким, простить и полюбить их, готовность взять на себя ответственность; определенный ряд сущностных, экзистенциальных переживаний.

В данном сообщении рассматриваются особенности психологической помощи в ситуации любовных переживаний, в основе которой должно быть понимание специфики данного психического состояния, духовные основы которого неизбежно приводят человека к поиску духовного источника.

Олена Сечейко

к. психол. н., доцент, м. Київ

Профвідбір як необхідна умова забезпечення ефективності діяльності в особливих умовах

Як відомо, ефективність будь-якої діяльності залежить від поєднання трьох основних факторів:

- відповідності індивідуально-психологічних особливостей вимогам діяльності;
- мотиваційного фактору;
- рівня підготовки та досвіду роботи .

Діяльність , що відбувається в особливих умовах , висуває досить жорсткі вимоги до цих складових , оскільки недостатній рівень професіоналізму в даному випадку призводить до людських втрат, значних моральних та фінансових збитків.

Необхідно зазначити, що високий рівень підготовки до діяльності, яка супроводжується значною нервово-психічною напругою, підвищеними вимогами до аналізаторних систем, необхідністю діяти в ситуації дефіциту часу, монотонії, тощо неможливо забезпечити без наявності відповідних індивідуальних

особливостей нейродинамічного та психодинамічного рівнів. Саме вони лежать в основі і створюють передумови для ефективного виконання діяльності в особливих умовах (не визначаючи при цьому її конкретного результату). Тому первинний профвідбір має бути необхідною умовою прийому до навчання й підготовки спеціалістів, професійна діяльність яких відноситься до зазначеної категорії.

Головна задача першого етапу профвідбору – виявлення претендентів, які є професійно непридатними. Прогностичним критерієм при цьому мають виступати психофізіологічні показники, наявність або відсутність яких не дозволить людині успішно пройти професійну адаптацію навіть при застосуванні найефективніших прийомів і методів підготовки. Важливим фактором безумовно є також стан фізичного і психічного здоров'я.

Психофізіологічний відбір є необхідним але не достатнім для прогнозу успішності виконання діяльності, що пов'язана з підвищеною відповідальністю. Тому наступний крок роботи з кандидатами, що пройшли первинний профвідбір – комплексна діагностика їх індивідуально-психологічних властивостей за такими параметрами:

- рівень інтелектуального розвитку;
- особливості мотиваційної сфери;
- індивідуальні особливості психологічного рівня (рівень самооцінки та домагань, рівень інтернальності, агресії, тривожність, тощо).

Ці дані дозволять визначити пріоритетні напрями особистісного розвитку, який повинен стати необхідною складовою загальної професійної підготовки. Вона має здійснюватися з врахуванням всього комплексу зазначених особливостей, тобто бути особистісно орієнтованою і окрім надання професійно необхідних знань, вмінь та навичок вирішувати такі важливі задачі:

- відпрацювати індивідуальний стиль діяльності (в припустимих межах), який забезпечить високу ефективність, враховуючи індивідуальні особливості;
- розвинути адаптаційні можливості до певних умов діяльності, спираючись на індивідуальні особливості.

Слід пам'ятати, що три основні складові успішності діяльності, визначені на початку, мають доповнювати одна одну. При цьому дуже важливим є те, що кінцева мета – високий професіоналізм і надійність – третій фактор, здебільшого визначається мірою врахування перших двох.

На практиці сьогодні такий зв'язок не реалізується, і навіть сама система підготовки іноді сприяє створенню неадекватної мотивації, яка знижує ефективність діяльності.

Насамкінець, необхідно зазначити, що запропонований підхід зможе не тільки значно підвищити ефективність підготовки високопрофесійних кадрів, діяльність яких відбувається в особливих умовах, а й дозволить претендентам, що були визнані професійно непридатними уникнути тяжких негативних наслідків, викликаних хронічним стресом, професійною нереалізованістю та дезадаптацією.

Станіслав Скларов

м. Харків

Зв'язок мотивації рятівників і успішності професійної діяльності

В психології є загальноприйнятим той факт, що мотивація істотно впливає на успішність виконання конкретної діяльності. Значимість мотивації найбільш яскраво проявляється в професіях так званого екстремального профілю. Проте, незважаючи на важливість вивчення мотивації, у цей час існує обмежена кількість емпіричних досліджень, присвячених власне проблемі мотивації діяльності в особливих умовах, зокрема, її зв'язку з успішністю професійної діяльності пожежного-рятувальника.

У зв'язку з цим задача нашого дослідження полягала у виявленні зв'язку (сили, спрямованості) мотиваційних факторів та деяких особистісних властивостей із успішністю професійної діяльності пожежних-рятувальників.

Дослідження мотивації включало оцінку 12 мотиваційних